

Experiències de Física i Química de 3r d'ESO per a realitzar a casa

Beatriz Vázquez, Ángeles Pastor, Vicent Soler, Mely Pastor, Teresa López

III Premi a la Recerca i a la Innovació educatives Angeleta Ferrer i Sensat

Ajuntament de Reus, Educació i família (2003)

- TOT** *està per fer i tot és possible*, que deia Miquel Martí i Pol, i repeteixen les autores i l'autor del treball premiat referint-se, en particular, al món educatiu. I tenen raó. La gran quantitat de llibres publicats que proposen "experiments" de física o de química no ha tenallat el professorat de l'IES Sixto Marco d'Elx: *tot* no estava fet. I gràcies a la dedicació meticulosa dels autors durant almenys un parell d'anys, dins de la llarga trajectòria d'innovació i de docència de qualitat que els caracteritza...
- ESTÀ** ara disponible aquesta obra, que s'adreça al treball experimental en un nivell educatiu on clarament hi mancava, com és el de 3r d'ESO. I aquesta mancança resultava més imperdonable perquè és el primer contacte de l'alumnat amb la ciència formalitzada, amb les ciències experimentals en particular. Tanmateix, no és el simple emplenar d'un buit el que caracteritza aquesta obra, sinó l'originalitat de l'enfocament...
- PER** què en aquesta obra trobem destil·lada la síntesi d'anys d'experiència docent, d'anys de lectures i de meditacions sobre el fet docent, sobre el dia a dia dins i fora les aules. És un treball fet per professors i per a professors, que mostra una manera de...
- FER** i d'entendre l'educació.
- I** s'ha d'afegir que la lectura del llibre resulta inquietant, perquè les seues pàgines indueixen a l'activitat, a la descripció, a l'experimentació i a l'anàlisi. Tot plegat, m'ha recordat Primo Levy quan opinava que no s'han de fer *shows* amb els experiments, s'han de fer servir per a aprendre ciència. I això mateix és el que es pretén en l'obra que comentem.
- TOT** i l'extens recull de fitxes d'experiències, 80, que animen a recórrer molts camps de la física i de la química de 3r d'ESO (i de qualsevol altre curs, diria jo, fins i tot dels primers cursos universitaris!) el millor del llibre és l'embolcall, com ocorre amb alguns bons regals: l'originalitat del llibre no rau en les propostes concretes d'experiències (com assenyalen els mateixos autors) sinó en l'estructura del treball que s'hi suggereix, en la manera que proposen d'integrar-les en el quefer docent. Així mateix s'ha de ressaltar la introducció teòrica, la justificació didàctica i metodològica de les seues propostes.
- Cal destacar, a més a més, la constant invitació a que els joves estudiants involucren mare i pare, i tota la família, en unes experiències dissenyades, no ho oblidem, per a *fer a casa*. De ben segur que el jurat d'aquest premi del departament d'Educació i família de l'Ajuntament de Reus ha tingut ben en compte aquesta particularitat d'un treball que adreça explícitament el b-

nomi família-educació, tan necessitat avui dia de redefinició del seu paper dins del procés d'ensenyament i aprenentatge. (En aquest mateix sentit, una imatge més adient per a la portada del llibre –potser per a la 2a edició–? hauria estat la d'una llar, una cuina, i no la d'un laboratori tan convencional).

Tot, però, no poden ser lloances perquè delatarien l'amistat d'anys de lluita per una bona docència en català que m'uneix amb l'equip docent del llibre premiat. Jo canviaria en el text el verb "realitzar" per la forma més simple i directa de "fer" o, fins i tot, *Feu!* Sobretot, quan parlem de joves de 3r d'ESO. "Realitzar" apareix ja en el títol d'un llibre que, d'altra banda, trobem ben farcit d'incitacions a la discussió, al qüestionament, a l'anàlisi, a l'eixamplament de l'experiència des d'angles diferents dels que s'hi suggereixen.

ÉS tan complet el treball premiat, que especifica els materials detallats de cada experiència, què s'hi ha d'avaluar en cadascuna d'elles, quines mesures de seguretat s'hi han de prendre, quina valoració del projecte ha fet l'alumnat. És difícil trobar una condensació en tan pocs fulls (cent i escaig) tan densa de propostes concretes, de fonamentacions teòriques, i de resultats. Tot ben farcit de bibliografia relacionada de tota mena (recerca didàctica, llibres d'experiments, etc.), inclosa la digital (adreces web).

POSSIBLE és, en definitiva, avançar en el dur i gratificant procés de l'ensenyament i de l'aprenentatge, i aquest llibre n'és un exemple a usar i a imitar.

Alacant, desembre del 2003

Albert Gras i Martí

Departament de Física Aplicada, Universitat d'Alacant

agm@ua.es

<http://www.ua.es/dfa/agm>

<http://www.ticat.org>

<http://www.curiedigital.net>